

TIIVISTELMÄ

PERUSSOSIAALITYÖ JA PARISUHDEVÄKIVALTA

Eteläsavolaisten sosiaalityöntekijöiden teemahaastattelututkimus

Lindqvist, Raija

Sosiaalityön ammatillinen lisensiaatin työ, kuntouttavan sosiaalityön erikoisala

Syyskuu 2005

Jyväskylän yliopisto, yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos.

Ohjaajat: professori Jari Heinonen ja yhteiskuntapolitiikan lehtori, ma. Marita Husso.

237 s + 4 liitettä

Tutkimuksen tehtävä oli selvittää, miten perussosiaalityötä tekevät eteläsavolaiset maaseudun sosiaalityöntekijät toimivat kohdatessaan parisuhdeväkivaltaa kokeneita naisia ja minkälaisia käsityksiä heillä on parisuhdeväkivallasta? Onko väkivaltatyö heidän mielestään perussosiaalityötä vai erikoistunutta työtä? Minkälaisia auttamisen välineitä ja tukimuotoja heillä on? Tutkimuksen tarkoituksena oli myös selvittää, minkälaisia kehittämistarpeita väkivaltatyölle on sosiaalitoimistojen sosiaalityössä. Tutkimusaineisto koostui 11:n Etelä-Savon maaseutukunnissa perussosiaalityötä tekevän sosiaalityöntekijän teemahaastatteluista. Tutkimusmenetelmänä on grounded theory.

Tässä tutkimuksessa sosiaalityöntekijät määrittivät parisuhdeväkivallan vallankäytöksi, joka perustuu sukupuolten väliseen kulttuuriseen ja sosiaaliseen epätasa-arvoon ja valtasuhteeseen. Parisuhdeväkivalta oli uusi asia sosiaalitoimistoissa. Maaseudun pienten kuntien sosiaalityöntekijät olivat kohdanneet työssään parisuhdeväkivaltaa kokeneita naisia, joskin lukumäärissä ja esiintymistiheydessä oli suuria eroja. Sosiaalityöntekijät auttoivat, rinnalla kulkien, parisuhdeväkivaltaa kokenutta naista käytännön asioissa, selvittelemään naisen ja lasten tilannetta, turvaamaan kriisitilanne ja ohjasivat jatkohoitoon. Osa työntekijöistä huolehti myös pitempiaikaisen tuen tarpeesta. Sosiaalitoimistoissa kohdattiin myös väkivallan tekijöitä ja lapsia. Tutkimus osoitti, että väkivaltatyössä tarvitaan vankkaa sosiaalityön ydinosaamista, joka on kokonaisvaltaisuudessaan erityistä osaamista ja asiantuntijuutta edellyttävää työtä, mutta siinä tarvitaan myös erikoistunutta, parisuhdeväkivaltailmiöön perehtynyttä erityisosaamista. Väkivaltatyö on perussosiaalityötä ja kuntouttavaa, muutokseen tähtäväää sosiaalityötä, jonka ydinkäsite on voimavaraistaminen, empowerment. Voimavaraistamisella sosiaalityöntekijät pyrkivät ihmisen voimavarojen vahvistamiseen ja käyttöönottoon muutoksen aikaansaamiseksi.

Sosiaalitoimistoilla on tärkeä merkitys parisuhdeväkivallan auttamistyössä maaseudulla erityispalveluiden puuttuessa. Yhteistyö ja moniammatillinen työ ovat välttämättömiä. Kunnissa tarvitaan erityistä panostamista väkivaltatyöhön. Erityisesti puuttuu päivityspalveluita ja turvakotipalveluita. Sosiaalityöntekijät tarvitsevat parisuhdeväkivaltatyöhön erityistä osaamista syventävää koulutusta, työnohjausta ja konsultaatiota. Huomiota tulee kiinnittää myös työntekijöiden tarvitsemiin resursseihin ja turvallisiin työskentelyoloihin.

Avainsanat: perussosiaalityö, kuntouttava sosiaalityö, maaseutusosiaalityö, empowerment, naisiin kohdistuva parisuhdeväkivalta.